

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศโดยทั่ว ๆ ไปมีพื้นฐานมาจากการพัฒนาชุมชน ดังจะเห็นได้จาก คำกล่าวที่ว่า การพัฒนาชุมชนเป็นการแก้ปัญหาสังคมไม่เฉพาะแต่ในประเทศที่พัฒนาเท่านั้น แต่เป็น วิธีการแก้ปัญหาที่ประเทศพัฒนาประสบผลสำเร็จมาแล้ว (สุเทพ เชาวลิต, 2524) สำหรับ ประเทศไทยก็มีหลักฐานยืนยันว่ามีการพัฒนากันมาแล้วตั้งแต่สมัยสุโขทัย (สัญญา สัญญวิวัฒน์, 2515)

ในสังคมประเทศที่กำลังพัฒนา มีความจำเป็นที่จะต้องเร่งรัดความเจริญก้าวหน้าใน ประเทศของตนให้ทัดเทียมกับประเทศอื่น ๆ จึงมักมีการจัดโครงการพัฒนาชุมชนขึ้น แม้ว่าขนาด ลักษณะของชุมชนจะแตกต่างกันไปบ้าง ซึ่งอาจจะไม่ได้เรียกอย่างเดียวกัน แต่วัตถุประสงค์ของ โครงการก็มุ่งไปในทางเดียวกัน คือ มุ่งไปที่ชุมชนชนบท ประเทศไทยก็เป็นประเทศที่กำลังพัฒนา ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศอาศัยอยู่ในชนบท (สุเทพ เชาวลิต, 2524) และปัญหาใหญ่ของ ประชาชนในชนบทคือ ความยากจน ความเจ็บป่วย ความปลอดภัยในทรัพย์สิน และความรู้ (คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2520) ดังนั้นในการพัฒนาประเทศรัฐบาลจึงมุ่งไปยัง ชนบทเป็นสำคัญ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาชนบท ดังนี้ (ขณะที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี, 2524)

1. การพัฒนาชนบทต้องยึดหลักมุ่งเสริมให้ชาวชนบทเป็นผู้คิดเป็น ผู้ถือปฏิบัติเพื่อตนเอง
2. เป้าหมายของการพัฒนาชนบทคือ การยกฐานะของคนยากจนให้มีอาชีพและรายได้ มีความรู้ และทักษะในการครองชีพ มีที่พักอาศัยและสุขภาพแข็งแรง ตลอดจนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
3. สร้างเสริมความสามารถของประชาชนทั้งส่วนบุคคลและชุมชนชนบทให้สามารถพึ่งตนเองได้

4. ส่งเสริมการรวมกลุ่มและการสนับสนุนให้มีอำนาจการต่อรองของชุมชนชนบท เพื่อสามารถต้านทานการลู่ล่าหรือการเอาเปรียบจากชุมชนภายนอก
5. ส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น โดยเริ่มจากการเข้ามาแก้ปัญหา หรือร่วมกระทำกิจกรรมเฉพาะอย่าง เป็นเรื่อง ๆ ไป
6. ส่งเสริมความสามารถของประชาชนชนบทให้สร้างความสัมพันธ์ที่ดี และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม

ทางกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายและแผนในการพัฒนาชนบทแห่งชาติ สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 เพื่อเป็นการตอบสนองวัตถุประสงค์ของรัฐบาลในการพัฒนาชนบท ดังนี้ (คณะกรรมการการพัฒนาจังหวัดราชบุรี, 2532)

1. การพัฒนาคุณภาพของประชาชนในชนบท เพื่อพัฒนาด้านสังคม โดยให้ประชาชน มีสุขภาพอนามัยดี มีศีลธรรม คุณธรรมและวัฒนธรรมที่ดี มีความรู้ความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ความรับผิดชอบของพลเมืองดี อันมีต่อประเทศ มีความหวังเห็นแผ่นดินเกิด สร้างความรู้พื้นฐาน ความรู้ทักษะในการประกอบอาชีพ
2. การส่งเสริมการรู้หนังสือและการใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวัน เพื่อให้คงสภาพการรู้หนังสือ การให้ความรู้วิชาสามัญและวิชาชีพ แก่กลุ่มเป้าหมายในชนบทให้มีความเป็นอยู่ของตนเองดีขึ้น โดยมุ่งที่กลุ่มบุคคลในโรงเรียนเป็นเป้าหมายอันดับรอง
3. การจัดทำแผนและโครงการพัฒนาชนบทให้มีลักษณะเป็นแบบผสมผสานมีเอกภาพในด้านนโยบาย วัตถุประสงค์และกำหนดพื้นที่เป้าหมาย โดยมีองค์กรระดับ กระทรวง ภาครัฐ จังหวัด อำเภอ และหมู่บ้าน รับผิดชอบในการประสานด้านแผนและโครงการ

จะเห็นได้ว่าการพัฒนาชนบทนั้น องค์กรทางการศึกษาต่างมีความเห็นว่า หลักการพัฒนาชนบทควรยึดประชาชนเป็นหลักสำคัญ รัฐบาลจะเข้าช่วยในด้านวิชาการ โดยใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ โรงเรียนประถมศึกษาก็เป็นทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนนั้น ๆ และยังสามารถนับได้ว่าเป็นสถาบันการศึกษาที่สำคัญ เพราะตามสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันเราจะพบว่าโรงเรียนประถมศึกษาที่มีความใกล้ชิดกับชุมชนมากกว่าสถาบันอื่น ๆ หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่ทำหน้าที่ในระดับชุมชน

(สุภัตรา ชุมเกต, 2520) โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนประถมศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ปรับปรุงนโยบายโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดทุกโรงเรียนมีกิจกรรมในลักษณะโรงเรียนชุมชน โดยไม่จำเป็นต้องได้รับการแต่งตั้ง โดยเฉพาะเพื่อช่วยพัฒนาชนบท (คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2526)

นอกจากนี้ นายสมาน แสงมลิ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ แถลงว่า ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 6 ระหว่าง พ.ศ. 2530-2534 เน้นให้โรงเรียนประถมศึกษาเป็นศูนย์กลางการพัฒนาชนบทอย่างแท้จริง เพราะการประถมศึกษาเป็นแหล่งผลิตมวลชนส่วนใหญ่ของประเทศ แรงงานชนบทล้วนแต่เป็นทรัพยากรบุคคลที่ผ่านการผลิตจากโรงเรียนประถมศึกษาทั้งสิ้น (ไทยรัฐ, 2530)

จากคำกล่าวที่ว่า "โรงเรียนเป็นรากฐานพัฒนาชุมชน" (วิไล ตั้งจิตสมคิด, 2528) และโรงเรียนประถมศึกษานอกจากจะมีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนให้เด็กในวัยเรียน เพื่อให้ความรู้เบื้องต้นในการดำรงชีวิตและเป็นพลเมืองดีของชาติ และยังต้องมียุทธศาสตร์ในการจัดบริการเพื่อส่งเสริมความรู้ ความสามารถให้แก่ประชาชนในชนบททั้งในด้านความรู้ทั่วไปและวิชาชีพให้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ และกลายเป็นสมาชิกที่มีคุณภาพประสิทธิภาพของสังคม (คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2530) เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาล ตลอดจนได้เห็นความสำคัญของการพัฒนาชนบททาง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้จัดทำโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท (กศ.พช.) ขึ้น ให้โรงเรียนทำหน้าที่สอนประชาชน และเยาวชนนอกวัยเรียนให้มีโอกาสได้ศึกษาหาความรู้ทั้งสายสามัญและสายอาชีพ พร้อมทั้งจัดกิจกรรมและบริการต่าง ๆ สนองความต้องการของชุมชน เป้าหมายสุดท้ายก็คือ การให้โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาชนบท (คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2526) นอกจากนี้ยังเห็นการดำเนินงานของโครงการ 3 ประการ คือ (คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2530)

1. ใช้เทคโนโลยีพื้นบ้านเป็นหลัก เทคโนโลยีภายนอกเป็นตัวเสริม
2. ใช้ทรัพยากร บุคลากรในพื้นที่
3. ประชาชนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการ

ซึ่งทั้ง 3 ประการนี้ โรงเรียนประถมศึกษาไม่ได้มีภารกิจเพิ่มขึ้นแต่อย่างใด โดยเฉพาะโรงเรียนในชุมชนจำนวนหลายโรงเรียนมีการดำเนินการอยู่แล้ว แต่สำหรับบางโรงเรียนที่เน้นการสอนหนังสือเป็นภารกิจสำคัญนั้น จะต้องปรับปรุงวิธีการสอนจากการเปิดตำราท่องจำ และจัดทำเพียงแบบฝึกหัดตัวอย่าง มาเป็นปฏิบัติจริง และนักเรียนคือผู้นำไปปฏิบัติหรือขยายผล นำผลการสอนของครูในโรงเรียนไปปฏิบัติที่บ้าน (สมชัย วุฒิปรีชา อ้างถึงในคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2530)

การที่โรงเรียนประถมศึกษาจะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ และนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาชนบทได้นั้น บุคคลที่มีบทบาทสำคัญก็คือครูในโรงเรียนประถมศึกษานั้นเอง เพราะในระบบและกระบวนการจัดการศึกษา ครูเป็นตัวจักรที่สำคัญ คือ เปรียบได้กับหัวใจของการศึกษา เพราะครูทำหน้าที่อบรมสั่งสอนผู้เรียนไม่ว่าระดับการศึกษาใด ให้มีความรู้ความสามารถ และมีคุณสมบัติอันเหมาะสมที่จะเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพสร้างความเจริญก้าวหน้าแก่สังคมได้ (ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา, 2525) นอกจากนี้ครูยังมีหน้าที่ต่อชุมชน 2 ประการ ประการแรกได้แก่ ทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและเป็นตัวแทนของรัฐบาลอยู่ในชุมชนนั้น ประการที่สอง มีหน้าที่เป็นผู้นำท้องถิ่นในชุมชน (แผนกวิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515) ซึ่งจะเห็นได้จากบทบาทของครูในด้านการพัฒนาชนบทที่ครูได้เข้าไปมีบทบาทโดยตรงในองค์กรที่ทำหน้าที่พัฒนาท้องถิ่นระดับตำบล คือ ทำหน้าที่เลขานุการสภาตำบล (กสต.) และเป็นผู้ทำงานในคณะกรรมการสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล (คปต.) (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2524)

เมื่อพิจารณาบทบาทและหน้าที่ของครูจะพบว่า ครูเป็นบุคลากรที่สำคัญกลุ่มหนึ่งของรัฐบาลที่เป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชนในเขตพื้นที่ชนบท ทั้งนี้เพราะครูเป็นข้าราชการในโรงเรียน ซึ่งเป็นสถาบันหลักที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นชนบทสามารถปฏิบัติพัฒนาชนบทได้อย่างเต็มที่ และที่สำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ได้ให้ความสำคัญในเรื่องการพัฒนาชนบทระดับจังหวัด ด้วยเหตุผลที่ว่า ระดับจังหวัดอยู่ใกล้ชิดกับหมู่บ้านในเขตชนบท ย่อมทราบปัญหาในการพัฒนาชนบทได้ดีที่สุด ซึ่งจังหวัดราชบุรีได้จัดทำแผนพัฒนาชนบทจังหวัดราชบุรี ประจำปี 2533 เพื่อสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาของประชาชนในท้องถิ่นของแต่ละอำเภอ ในจังหวัดราชบุรี และได้กำหนดวัตถุประสงค์หลักในการพัฒนาชนบท โดยเรียงลำดับความสำคัญที่ยกมากล่าวเฉพาะที่มีส่วน

เกี่ยวข้องกับกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาชนบท มีทั้งหมด 3 ประเด็นซึ่งทั้ง 3 ประเด็นนี้ในแผนพัฒนาชนบทจังหวัดราชบุรีให้ความสำคัญอยู่ในระดับต้น ๆ ของแผนพัฒนาชนบทได้แก่ (แผนพัฒนาจังหวัดราชบุรี, 2533)

1. ให้ประชาชนได้รับการพัฒนาด้านอาชีพ การศึกษา ความมั่นคง และด้านสุขภาพอนามัย
2. ส่งเสริมให้ประชาชนจัดกิจกรรมด้านศาสนา รวมทั้งขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่นและของชาติ
3. ส่งเสริมพัฒนาความรู้ รวมทั้งถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นในการประกอบอาชีพต่าง ๆ

จากความสำเร็จของโรงเรียนประถมศึกษาที่มีครูซึ่งเป็นบุคลากรในโรงเรียนที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนในชนบทมากกว่าบุคลากรในหน่วยงานอื่น ๆ และนโยบายที่ทางสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดให้โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดทุกโรงเรียนมีบทบาทในการพัฒนาชนบทตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ตลอดจนแผนพัฒนาชนบทจังหวัดราชบุรี ปี 2533 ต่างมีแนวทางในการพัฒนาชนบทไปในแนวทางเดียวกัน กล่าวคือ ต่างมุ่งหวังพัฒนาให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี โดยวิธีการปรับปรุงส่งเสริมอนามัย ส่งเสริมให้ประชาชนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ รู้จักช่วยตนเอง การกระตุ้นเตือนให้ประชาชนรู้จักมีความคิดริเริ่ม รู้จักรักษากฎขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่นของตน ประพฤติตนเป็นคนดี อยู่ในกรอบศีลธรรมอันดี นอกจากนี้แล้วจังหวัดราชบุรียังมีแนวโน้มว่าจะเป็นแหล่งอุตสาหกรรมขนาดใหญ่อีกแห่งหนึ่งของประเทศต่อไปในอนาคต (สำนักงานจังหวัดราชบุรี, 2533) ประชาชนจึงต้องมีการพัฒนาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโดยทั่วไปของจังหวัดราชบุรี

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาบทบาทของครูประถมศึกษาในการพัฒนาชนบทในความคิดเห็นของผู้บริหารของครูโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในและนอกโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทของจังหวัดราชบุรี ว่าครูได้มีบทบาทในการพัฒนาชนบทในด้านการศึกษาและนันทนาการ เศรษฐกิจและอาชีพ สังคมและวัฒนธรรม สุขภาพและอนามัย และการเมืองการปกครองมากน้อยเพียงใด ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานอย่างไร ประกอบกับทางสำนักงานการประถมศึกษาราชบุรียังไม่ได้มีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของครูประถมศึกษา

ในการพัฒนาชนบททั้ง 5 ด้านนี้ไว้เป็นหลักฐาน และนั่นการวิจัยนี้จะมีส่วนที่จะได้ใช้เป็นข้อมูลเพื่อนำไปศึกษาบทบาทของครูประถมศึกษาที่มีส่วนร่วมในการช่วยพัฒนาชนบท ตลอดจนปัญหาและอุปสรรค ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาค่าจะเกิดขึ้น ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบทในจังหวัดราชบุรีให้การดำเนินงานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในและนอกโครงการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท เกี่ยวกับบทบาทของครู ในการพัฒนาชนบท ตลอดจนปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานพัฒนาชนบท
2. เปรียบเทียบบทบาทของครูในการพัฒนาชนบทที่ปฏิบัติจริงตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนที่อยู่ในและนอกโครงการ เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท
3. เปรียบเทียบบทบาทของครูในการพัฒนาชนบทที่เป็นบทบาทปฏิบัติจริงตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในและนอกโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท
4. เปรียบเทียบบทบาทของครูในการพัฒนาชนบทที่ปฏิบัติจริงตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในและนอกโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับบทบาทในการพัฒนาชนบท โดยอาศัยกรอบการศึกษาจากนโยบายการพัฒนาชนบทเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งกำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5-6 และการดำเนินงานตามแผนพัฒนาชนบทจังหวัดราชบุรีประจำปี 2533 เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่

- 1.1 ด้านการศึกษาและนันทนาการ
- 1.2 ด้านเศรษฐกิจและอาชีพ
- 1.3 ด้านสังคมและวัฒนธรรม
- 1.4 ด้านสุขภาพและอนามัย
- 1.5 ด้านการเมืองและการปกครอง

2. ประชากรที่ศึกษา คือ ครูและผู้บริหารการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทและที่อยู่นอกโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรีเท่านั้น

3. ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ประเภทของโรงเรียน คือ โรงเรียนที่อยู่ในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท และโรงเรียนที่อยู่นอกโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ บทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาชนบทของครูโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ต่อไปนี้

- 3.2.1 ด้านการศึกษาและนันทนาการ
- 3.2.2 ด้านเศรษฐกิจและอาชีพ
- 3.2.3 ด้านสังคมและวัฒนธรรม
- 3.2.4 ด้านสุขภาพและอนามัย
- 3.2.5 ด้านการเมืองและการปกครอง

ข้อตกลงเบื้องต้น

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยถือว่าคำตอบที่ได้จากแบบสอบถามของครูและผู้บริหาร เป็นคำตอบที่ตรงตามสภาพความเป็นจริงและเป็นคำตอบที่เชื่อถือได้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดราชบุรี ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ หรือรักษาราชการแทนใน
ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน

ครูโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดราชบุรี

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
ราชบุรี

ครู หมายถึง ครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถม
ศึกษาจังหวัดราชบุรี

โรงเรียนในโครงการ หมายถึง โรงเรียนในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน
ในเขตชนบทที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ 2532

โรงเรียนนอกโครงการ หมายถึง โรงเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการการศึกษาเพื่อ
พัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ในปีงบประมาณ 2532

การพัฒนาชนบท หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการที่มุ่งส่งเสริมความเป็นอยู่ของ
ประชาชนในชนบทให้มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษาและนันทนาการ
การด้านเศรษฐกิจและอาชีพ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านสุขภาพและอนามัย ด้านการเมืองและ
การปกครอง พร้อม ๆ กันไป โดยความร่วมมือกันอย่างจริงจังระหว่างประชาชนกับผู้ที่มีส่วน
เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบทเพื่อปรับคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมในชนบทให้ดีขึ้น

บทบาทของครูในการพัฒนาชนบท หมายถึง การกระทำและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่
เกี่ยวข้องกับอำนาจความรับผิดชอบ และการปฏิบัติตามตำแหน่งหรือกิจกรรมที่ควรกระทำในการ
ให้ความรู้การให้ข้อเสนอแนะ คำแนะนำ และการประสานงาน ซึ่งส่งผลให้เกิดการพัฒนาทุก ๆ
ด้านของชนบท

เขตพื้นที่ชนบท หมายถึง เขตท้องที่ หมู่บ้าน ตำบล ที่อยู่นอกเขตเทศบาล ในจังหวัด
ราชบุรี ประกอบด้วย อำเภอเมืองราชบุรี อำเภอบ้านโป่ง อำเภอโพธาราม อำเภอ-

ตำเนินสะดวก อำเภอบางแพ อำเภอปากท่อ อำเภอจอมบึง อำเภอวัดเพลง อำเภอสวนผึ้ง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ครูและบุคลากรทางการศึกษาจะได้ข้อมูลที่ได้รับไปใช้ เป็นแนวทางในการปรับปรุง และส่งเสริมบทบาทของครูในการพัฒนาชนบทให้เหมาะสมต่อไป
2. เป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของครู จะได้กำหนดงานและสนับสนุนงาน ให้เหมาะสมกับโรงเรียนทั้งที่อยู่ในและนอกโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท
3. เป็นแนวทางให้นักศึกษา นักสังคมวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ทางการศึกษา และผู้สนใจใช้เป็นแนวทางในการวิจัยต่อไป